

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра філософії та культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи та освітньої діяльності

Тетяна ФЕДІРЧИК

28 серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ

(обов'язкова)

Освітньо-наукова програма	<u>«Менеджмент туристичної індустрії»</u>
Спеціальність	<u>073 Менеджмент</u>
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Інститут/факультет	<u>географічний факультет</u> (назва ф-т у / ін.-ту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною ОП)
Мова навчання	<u>українська</u> (вказати, на яких мовах читається дисципліна)

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент туристичної індустрії» першого бакалаврського рівня вищої освіти.

Розробник: **Чикарькова Марія Юріївна**, доктор філософських наук,
професор кафедри філософії та культурології

Викладач: **Чикарькова Марія Юріївна**, доктор філософських наук,
професор кафедри філософії та культурології

Погоджено з гарантом ОП

Валентина ПІДГІРНА

Погоджено методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від 28 серпня 2025 року

Голова методичної ради

Наталя АНДРУСЯК

Затверджено

на засіданні кафедри філософії та культурології
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Ольга РУПТАШ

Схвалено

науково-методичною радою Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
Протокол № 1 від 28 серпня 2025 року

Голова науково-методичної ради ЧНУ

Тетяна ФЕДІРЧИК

Мета освітнього компонента «Філософія» полягає у формуванні у здобувачів спеціальності «Менеджмент» (ОП «Менеджмент туристичної індустрії») цілісного світоглядного бачення світу та людини через опанування основних філософських концепцій і категорій на онтологічному, гносеологічному, аксіологічному, соціальному й антропологічному рівнях. Дисципліна спрямована на розвиток критичного, системного та стратегічного мислення, вміння аналізувати соціально-економічні процеси, приймати відповідальні управлінські рішення з урахуванням етичних, культурних і ціннісних вимірів професійної діяльності.

Актуальність вивчення курсу зумовлена тим, що менеджмент функціонує в умовах глобалізації, міжкультурної взаємодії, цифрових трансформацій та динамічних соціальних змін. Філософія формує світоглядну культуру майбутнього менеджера, розвиває здатність до рефлексії, відповідального лідерства, міжкультурної комунікації та етичного управління. Опанування курсу сприяє усвідомленню цінностей сталого розвитку, соціальної відповідальності бізнесу, гуманістичних засад сервісної діяльності та ролі туризму як важливого чинника міжкультурного діалогу й суспільного розвитку.

Пререквізити. Курс насамперед пов'язаний з комплексом раніше вивчених дисциплін «Актуальні питання історії та культури України», «Економічна теорія» тощо.

Результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності:

СК 6. Здатність діяти соціально, відповідально і свідомо.

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	4	120	2	30	-	16	-	74	-	екзамен

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	семінар.	С.р.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Історія розвитку філософії				
Тема 1. Предмет і функції філософії	16	4	2	10
Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу та античності	24	4	4	16
Тема 3. Філософія Середньовіччя, Відродження та Нового часу	22	6	2	14
Тема 4. Філософія XVIII-XXI ст.	18	4	4	10
Разом за ЗМ1	80	18	12	50
Змістовий модуль 2. Галузі філософського знання				
Тема 5. Онтологія.	20	6	2	12
Тема 6. Гносеологія.	20	6	2	12
Разом за ЗМ 2	40	12	4	24
Усього годин	120	30	16	74

Тематика лекційних занять з переліком питань

Тема 1. Предмет і функції філософії

1. Сутність філософії як способу осмислення світу, людини та цінностей.
2. Основні функції філософії (світоглядна, методологічна, аксіологічна).
3. Місце філософії серед інших форм знання (науки, релігії, мистецтва).
4. Практичне значення філософії в сучасному суспільстві.

Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу та античності

1. Специфіка східної філософії (у порівнянні з західною).
2. Основні східні філософські системи (даосизм, конфуціанство, буддизм).
3. Основні етапи становлення античної філософії.
4. Репрезентативні представники античної філософії та їх ідеї.
5. Значення античної філософії як підґрунтя європейської інтелектуальної традиції.

Тема 3. Філософія Середньовіччя, Відродження та Нового часу

1. Домінування теоцентризму у середньовічній філософії.
2. Основні етапи розвитку середньовічної філософії.
3. Антропоцентризм та гуманістичний характер філософії Відродження.
4. Перехід до раціоналістичного і наукового мислення у філософії Нового часу.

Тема 4. Філософія XVIII-XXI ст.

1. Аналіз розвитку класичної німецької філософії та її вплив на європейську думку.
2. Ключові риси некласичної та постнекласичної філософії XX–XXI ст.
3. Основні філософські школи сучасності.

Тема 5. Онтологія.

1. Онтологія як філософське вчення про буття, його структуру і форми існування.
2. Основні онтологічні категорії (матерія, дух, простір, час тощо).
3. Значення онтологічного аналізу для філософії науки і культури.

Тема 6. Гносеологія.

1. Гносеологія як вчення про знання, істину і способи пізнання.
2. Сенсуалізм, раціоналізм та критицизм як основні пізнавальні підходи.
3. Проблема достовірності та об'єктивності знання.
4. Роль пізнання в осмисленні реальності і взаємодії людини зі світом.

Тематика семінарських занять з переліком завдань**Тема 1. Місце філософії у соціогуманітарному знанні**

1. Роль філософії як методологічного підґрунтя соціальних і гуманітарних наук.
2. Вплив філософських категорій і концепцій на формування наукового світогляду.
3. Інтегруюча функція філософії щодо різних типів знання.
4. Взаємодія філософії з психологією, соціологією, культурологією та історією.
5. Значення філософії для критичного осмислення сучасних соціальних процесів.

Тема 2. Філософія Стародавнього світу

1. Світоглядні ідеї цивілізацій Стародавнього Сходу (гармонія людини і природи, моральні засади).
2. Становлення філософського мислення в античності як раціонального пошуку істини.
3. Етапи розвитку античної філософії — від натурфілософії до етичних і політичних концепцій. Значення античної думки для формування європейської філософської традиції.
4. Внесок Сходу та античності у розвиток морально-етичних і космологічних ідей.

Тема 3. Рух філософських ідей від теоцентризму до антропоцентризму

1. Домінування теоцентризму у середньовічній філософії та його світоглядна роль.
2. Перехід до гуманістичних цінностей та антропоцентризму доби Відродження.
3. Становлення раціоналістичного і наукового світогляду в Новий час.
4. Зміщення фокусу з Божественного на людське, інтелектуальне та творче начало.
5. Історична важливість переходу від теоцентризму до антропоцентризму для культури та науки.

Тема 4. Філософія Нового та Новітнього часу

1. Раціоналістична та емпірична традиції у філософії Нового часу.
2. Вплив класичної німецької філософії на інтелектуальну культуру Європи.
3. Злам класичних підходів у філософії ХХ ст. та поява некласичного мислення.
4. Екзистенціалізм, феноменологія, прагматизм та аналітична філософія.
5. Актуальність філософії Новітнього часу для осмислення технологічного, соціального та культурного розвитку.

Тема. Онтологія

1. Вчення про буття, його структуру та форми прояву.
2. Ключові онтологічні категорії — матерія, дух, простір і час.
3. Матеріалістичні та ідеалістичні концепції розуміння буття.
4. Проблема співвідношення об'єктивної реальності та людського її осмислення.
5. Значення онтології для формування наукових і філософських картин світу.

Тема: Гносеологія

1. Вчення про природу, джерела та межі знання.
2. Сенсуалістичні та раціоналістичні підходи до процесу пізнання.
3. Критицизм як основа сучасного розуміння пізнавальних процесів.
4. Проблема істини та критерії її встановлення і перевірки.

5. Значення гносеології для осмислення реальності та інтерпретації людського досвіду.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів в рамках з дисципліни «Філософія» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі.

Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до семінарських занять, обговорення ситуативних завдань, розгляд питань, які виносяться на самостійне вивчення.

Тема №	Завдання	Години
1.	Концепція соціального договору у сучасному світі. Опрацювати класичні підходи до теорії соціального договору (Т. Гоббс, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо). Визначити ключові елементи соціального договору: суб'єкти; об'єкт домовленості; права та обов'язки сторін; механізми виконання. Порівняти класичну модель соціального договору та сучасне трактування (соціальна держава, права людини, сталий розвиток).	10
2.	Культура та цивілізація: антагонізм чи взаємозв'язок? Проаналізувати основні наукові підходи до трактування понять культура та цивілізація (філософський, соціологічний, культурологічний). Визначити ключові ознаки кожного поняття (цінності, норми, технології, спосіб життя, інститути). Дослідити концепції співвідношення культури і цивілізації у працях одного з мислителів (на вибір).	16
3.	Проблема співвідношення цінностей та потреб Розкрити зміст понять потреби та цінності у філософії, соціології та психології. Визначити відмінності між біологічними, соціальними та духовними потребами. Охарактеризувати роль цінностей у формуванні життєвих орієнтирів особистості та суспільства	14
4.	Плюралізм філософії: необхідність чи випадковість? Розкрити зміст поняття плюралізм у філософії. Охарактеризувати основні причини виникнення плюралізму філософських концепцій (історичні, соціокультурні, наукові). Пояснити відмінності між плюралізмом, монізмом і дуалізмом. Дослідити погляди одного з філософів або напрямів (на вибір): В. Джеймс (прагматизм); І. Берлін (ціннісний плюралізм); К. Поппер (критичний раціоналізм); постмодерна філософія. Обґрунтувати, чи є плюралізм необхідною умовою розвитку філософії.	10
5.	Сучасні антропологічні концепції. Розкрити зміст поняття «антропологічна концепція». Охарактеризувати причини оновлення антропологічного знання у ХХ–ХХІ ст. Визначити ключові питання сучасної антропології. Дослідити погляди одного з представників сучасної антропології або напрямів (на вибір). Визначити, як у вибраній концепції розуміється: свобода людини; відповідальність; тілесність; соціальна зумовленість. Оцінити актуальність цієї концепції для сучасного суспільства.	12
6.	Проблема об'єктивності у науковому пізнанні. Розкрити зміст понять об'єктивність, суб'єктивність, інтерсуб'єктивність у контексті наукового пізнання. Проаналізувати, як розуміння об'єктивності змінювалося в історії науки (класична, некласична,	12

	постнекласична наука). Визначити чинники, що впливають на об'єктивність наукового знання (цінності, методи, соціальний контекст).	
	Всього	74

Методи навчання

Під час навчання використовуються як традиційні, так і сучасні інтерактивні методи та форми роботи.

Серед традиційних методів використовуються:

- **метод тестування** (перевірка знань із ключових понять філософії: епістемологія, онтологія, етика, політична філософія, філософія свідомості тощо; систематизація історичних етапів розвитку філософської думки);
- **робота з текстами** (аналіз фрагментів класичних і сучасних філософських творів; порівняння концепцій різних авторів; виконання завдань із коректного тлумачення термінів і аргументів);
- **кейс-метод** (аналіз філософських проблем на основі реальних і гіпотетичних ситуацій: моральні дилеми, концепції справедливості, когнітивні упередження, проблема свободи волі; застосування філософських підходів до сучасних суспільних проблем);
- **проектний метод** (підготовка презентацій про окремі філософські напрямки, школи або персоналії; розробка філософських «кейс-досліджень» на матеріалі наукових або міждисциплінарних практик; написання міні-есе).

Сучасні інтерактивні методи включають:

- **тематичні авторські настільні ігри** (використання спеціально розроблених ігор для закріплення знань про філософські концепції, школи та персоналії);
- **гейміфіковане навчання** (участь у тематичних квестах; користування цифровими симуляціями етичних дилем тощо);
- **рольові моделювання** (імітація дискусій між історичними філософами, представлення позицій різних шкіл: стоїків і епікурейців, раціоналістів і емпіриків, утилітаристів і кантівців; дебати про фундаментальні філософські питання);
- **дискусійні платформи та дебати** (участь у філософському турнірі; аналіз сучасних соціальних, етичних і політичних викликів засобами філософських аргументів);
- **мікропроекти з наукової та популяризаційної творчості** (створення філософських подкастів, відеоесе, філософських мемів або коротких текстових експлейнерів для широкої аудиторії; підготовка візуальних «мап понять» або ліній часу розвитку філософської думки).

Система контролю і оцінювання

Засобами оцінювання виступають:

- тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- створення інфографіки, інтелект-карти та словникової статті на задану тему;
- презентація на задану тему;
- доповідь на науковій конференції;
- участь у філософському турнірі.

Методи та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота), відповідь здобувача вищої освіти та ін.

Для контролю самостійної роботи: тестування, анотації опрацьованих першоджерел, підготовка есе (проекту), підбір відео, аудіо та текстового матеріалу за визначеною темою
Формою підсумкового контролю є **екзамен**.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів освіти

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітньої компоненти.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

<i>Поточне оцінювання (аудиторної та самостійної роботи)</i>				<i>Кількість балів (ІІІ)</i>		<i>Сумарна к-ть балів</i>
<i>Змістовий модуль №1</i>				<i>Змістовий модуль № 2</i>		
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	<i>T6</i>	
10	10	10	10	20	20	40
						100

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Курс «Філософія» вивчається протягом семестру та складається з двох теоретичних та одного підсумкового модулю.

Теоретичні модулі оцінюються у 40 і 20 балів (кожна тема по 10 балів). Відповідно протягом семестру здобувач вищої освіти може набрати максимально 60 балів (40+20).

Підсумковий модуль оцінюється у 40 балів. Він складається з двох форм роботи: теоретичної і практичної (тестові завдання). Теоретичний блок складається з трьох питань, що підсумовують вивчений матеріал та за умови успішного розкриття кожне питання може бути оцінене у 10 балів. Практичний блок складається з 10 тестових завдань, розміщених у системі Moodle (кожний тест оцінюється в 1 бал). Тести виконуються на платформі до початку іспиту. За умови успішної роботи у межах двох теоретичних модулів, виконання всіх форм роботи на підсумковому контролі, студент має можливість за результатами навчання з курсу отримати 100 балів.

Підсумкова кількість балів після закінчення вивчення навчальної дисципліни переводиться в оцінку за національною системою та шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре

Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтроля й контролю навчальних досягнень здобувачів освіти

1. Охарактеризуйте предмет, завдання та функції філософії.
2. Проаналізуйте зв'язок філософії з іншими науковими дисциплінами.
3. Розкрийте місце філософії серед релігієзнавчого та наукового знання.
4. Охарактеризуйте основні галузі філософії.
5. Розкрийте світогляд як філософський феномен.
6. Охарактеризуйте поняття протофілософії, причини та час її виникнення.
7. Проаналізуйте специфіку західної та східної філософій (проблематика, способи філософствування, роль філософа).
8. Охарактеризуйте специфіку філософії Стародавньої Індії.
9. Охарактеризуйте специфіку філософії Стародавнього Китаю.
10. Розкрийте основні особливості античної філософії.
11. Охарактеризуйте натурфілософію античної Греції.
12. Розкрийте філософські погляди Сократа.
13. Розкрийте філософські погляди Платона.
14. Розкрийте філософські погляди Аристотеля.
15. Охарактеризуйте філософські школи епохи еллінізму.
16. Проаналізуйте теоцентризм як провідний принцип середньовічного філософського пошуку.
17. Охарактеризуйте апологетику та патристику як етапи розвитку середньовічної філософії.
18. Розкрийте сутність схоластики та її провідні ідеї.
19. Проаналізуйте філософські погляди Томи Аквінського.
20. Проаналізуйте філософію Августина Аврелія.
21. Розкрийте антропоцентризм філософії епохи Відродження.
22. Проаналізуйте філософські погляди Н. Макіавеллі.
23. Охарактеризуйте особливості розвитку філософії Нового часу.
24. Розкрийте філософські погляди Р. Декарта.
25. Розкрийте філософські погляди Ф. Бекона.
26. Проаналізуйте філософські погляди Т. Гоббса.
27. Проаналізуйте філософські погляди Дж. Локка.
28. Охарактеризуйте особливості німецької класичної філософії.
29. Розкрийте філософські погляди І. Канта.
30. Розкрийте філософські погляди Ф. Гегеля.
31. Охарактеризуйте основні філософські ідеї фройдизму.
32. Розкрийте філософські засади екзистенціалізму.
33. Охарактеризуйте філософію позитивізму.

34. Проаналізуйте філософію ірраціоналізму.
35. Розкрийте філософію постмодернізму.
36. Охарактеризуйте особливості розвитку української філософської традиції.
37. Розкрийте філософські ідеї Г. Сковороди.
38. Проаналізуйте філософські погляди П. Юркевича.
39. Охарактеризуйте онтологію: предмет, завдання та основні категорії.
40. Розкрийте філософські концепції буття та небуття і їхні форми.
41. Проаналізуйте поняття часу і простору, їхні види, характеристики та взаємозв'язок.
42. Розкрийте філософські уявлення про рух і розвиток.
43. Проаналізуйте філософські уявлення про необхідність і випадковість.
44. Розкрийте філософські уявлення про можливість і дійсність.
45. Проаналізуйте проблему свідомості та самосвідомості у філософії.
46. Охарактеризуйте гносеологію як галузь філософського знання.
47. Розкрийте основні види пізнання.
48. Проаналізуйте шляхи та методи пізнання.
49. Охарактеризуйте основні етапи розвитку знання.
50. Розкрийте проблему пізнаваності світу у філософії.
51. Проаналізуйте проблему істини та основні концепції істини.
52. Розкрийте роль помилок і брехні у процесі пізнання істини.
53. Охарактеризуйте філософську антропологію: предмет, завдання, основні проблеми.
54. Розкрийте основні концепції людини у філософській антропології.
55. Проаналізуйте атрибути людського та проблемність визначення людини у філософській антропології.
56. Розкрийте трансгуманізм як проблему втрати людської ідентичності.
57. Охарактеризуйте аксіологію: предмет, завдання та основні проблеми.
58. Проаналізуйте роль аксіології у житті людини та зв'язок між потребами, нормами і цінностями.
59. Охарактеризуйте основні класифікації цінностей.
60. Проаналізуйте об'єктивне та суб'єктивне розуміння цінностей і проблему ієрархії цінностей.
61. Розкрийте проблему сенсу життя у філософії та його роль в аксіології людини.
62. Проаналізуйте проблему свободи і відповідальності у філософії.

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>) здобувачі освіти мають можливість на зарахування окремих видів робіт в рамках ОК на основі результатів, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

Рекомендована література

Основна

1. Культенко В. П. Філософія : навч. посіб. Київ : НУБіП України, 2024. 161 с. URL: <https://dglib.nubip.edu.ua/items/cc14fcde-21cc-4af8-8245-d3fccc9762>
2. Петрушенко В. Л. Філософія : підручник. Львів : Новий Світ–2000, 2024. 504 с.
3. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або Інтелектуальні подорожі до країни філософії. Київ : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2017. 238 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Manzhura/0001029.pdf>

4. Лузан А. О. Вступ до філософії : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 136 с. URL: <https://surl.li/xlsgme>
5. Основи філософії : підручник / Л. О. Сандюк, С. П. Симоненко, О. В. Сулим та ін. ; за ред. М. Ф. Шмиголя. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 412 с. URL: <https://surl.li/ljwqi>
6. Синиця А. С. Вступ до філософії штучного інтелекту : монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 290 с. URL: <https://odnb.odessa.ua/vnm/book/16697>
7. Шепетяк О. Філософія : підручник. Львів : Місіонер, 2020. 784 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/35525/2/O_Shepetiak_Philosophy_IFF.pdf
8. Філософія : підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк та ін. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с. URL: <https://surl.lt/pnvdee>
9. Філософія : навч.-метод. посіб. / І. В. Владленова, Н. Б. Годзь, О. М. Городиська та ін. ; за ред. О. М. Городиської, О. О. Дольської. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. 200 с.
10. Борейко Ю. Г. Філософія : силабус нормативного освітнього компонента підготовки бакалаврів спеціальності 053 «Психологія». Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2023. 8 с.

Додаткова

11. Чікарькова М. Вектори української культури часів національно-визвольної війни: постсекулярний контекст аксіології. У кн.: Рецепції світоглядно-ціннісних орієнтирів у пошуках відповідей на виклики ХХІ століття : колект. монографія / за ред. О. Рупташ. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2024. С. 241–289. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11569>
12. Чікарькова М. Використання e-learning контенту під час вивчення культурологічних і філософських дисциплін. У кн.: Рецепції світоглядно-ціннісних орієнтирів у пошуках відповідей на виклики ХХІ століття : колект. монографія / за ред. О. Рупташ. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2024. С. 459–479. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11569>
13. Чікарькова М. Пропаганда ідей «Руського міра» в Україні як системна інформаційна війна в сфері культури. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія. 2021. Вип. 21. С. 83–92. URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5945/1/visnik_filos_2021_21.pdf
14. Чікарькова М. Культурний шок як етап діалогу культур: міжетнічні аспекти. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2022. Вип. 41. С. 55–60. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/5956>
15. Chikarkova M. Artificial intelligence and digital art: current state and development prospects. Схід. 2023. Т. 4, № 3. С. 9–13. URL: <https://skhid.kubg.edu.ua/article/view/294658>

Інформаційні ресурси

16. Філософія : онлайн-курс (Prometheus) : електрон. ресурс. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:KPI+PHIL101+2016_T2
17. Як філософія змінила світ : онлайн-курс (Projector) : електрон. ресурс. URL: <https://prjctr.com/course/yak-filosofiya-zminila-svit-uk>
18. Introduction to Philosophy (University of Edinburgh) : онлайн-курс (Coursera) : електрон. ресурс. URL: <https://www.coursera.org/learn/philosophy>

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ "Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича" <https://www.chnu.edu.ua/media/bkyl5klw/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>;

✓ "Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у

Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича" <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>